

CSAPDA A NETEN

Farkas a cseten

KOVÁCS GELLÉRT

AZ INTERNETEN KISEBB A VESZÉLYÉRZETÜNK, MINT A VALÓ VILÁGBAN.

Esokkoló, nemzetközileg is heves vitákat kiváltó cseh dokumentumfilm megtekintése után valóban nehéz szavakat találni. A hivatalos mozis verzió mindenestre teljesen alkalmatlan arra, hogy elérje azokat, akiknek segíthetne a megelőzésben.

Természetesen már az is óriási dolog, hogy a szexuális ragadozók internetes tevékenységéről, a gyerekekre leselkedő veszélyről készült egy európai film. Méghozzá olyan, amelyet fesztiválon, aztán moziforgalmazásban is meg lehetett nézni – Barbora Chalupová és Vít Klusák vállalását azonban abban a formában, amelyben a legtöbb helyen vetítik, teljességgel megengedhetetlen kiskorúaknak megmutatni. Tudták ezt az alkotók is, így készült a filmből egy vágott, a bemutatott kísérlet néhány résztvevője által narrált verzió is, amelyből kiszedték azokat a szélsőségesen durva részeket, amelyek miatt még egy edzett felnőttnek is felkavarodik a gyomra, s alaposan felmehet a vérnyomása. Ezt a változatot, melyről nem lehet tudni, mivel próbál hatni pontosan a befogadóra, a magyar forgalmazó széles körben sajnos nem tette elérhetővé – így aztán a kritikus bajban van.

Azért van bajban, mert a *Csapda neten* abban a formájában, amelyben számos alkalommal vagyunk kénytelenek péniszeket bámulni, inkább értékelhető brutális reality-ként, mint hasznos dokumentumfilmként: Chapulová és Klusák ugyanis nem tett mást, mint hogy egy profi filmes stúdióban berendezett három darab gyerekszobát – mind-egyikben van egy számítógép, s mind-egyik képernyő elé belütltek egy-egy szigorúan nagykorú, de kislányként is hiteles színésznőt, akik aztán csetelni kezdtek ismeretlen férfiakkal. Tulajdonképpen mindenkivel, aki rájuk írt, rájuk csörgött a közösségi oldalakon. A film pedig könyörtelenül megmutatja, hogy mi várt a nőkre, mi várhat a kislányokra: a virtuális pokol.

A kísérlet, amelyet pszichológusok és rendőrségi szakértők is segítettek a kamerákon kívül, 10 napig tartott. Már a száraz tény is egészen döbbenetes: ennyi idő alatt több mint 2500 férfi vette fel a kapcsolatot a lányokkal, közülük számos alak viselkedett egészen gátlástalanul: a nemi szervüket mutogatták, nem egyszer önkielégítésbe is fogtak. S közben persze legtöbbször biztosították az áldozatokat afelől, hogy ők mennyire odavannak értük, és higgyék el, hogy semmi rossz sincs abban, ami most közöttük történik – csak a külvilág képtelen megérteni az efféle bonyolult dolgokat. Mindeközben a férfiak arcát (ha épp azt tolták a webkamerába) démonpofává torzítva láthatjuk, s hangjuk is sokkal inkább egy rémé, mint egy emberi lényé. Mindez persze korántsem csak filmes fogás, jogilag volt indokolt ezt tenni, ám így még felkava-

róbb nézni és hallgatni, ami ebben a 100 percben a szemünk előtt zajlik. Egyetlen kivételt láthatunk csak: az egyik lány összebarátkozik egy fiúval, akiről csakhamar kiderül, hogy ő valóban nem szeretne semmi mást tőle, csak beszélgetni. Még meg is jegyzi, hogy szerinte felelőtlenség mindenkivel szóba állni a neten, mert az tele van nagyon veszélyes emberekkel. S ekkor hirtelen megláthatjuk a srác arcát – aki nyilvánvalóan vállalta is utólag a szereplést. De ez csak néhány másodpercnyi fellélegzést nyújt csupán.

Chapulováék még tovább mentek: néhány találkozás után megbeszélték a lányokkal, hogy kezdeményezzenek személyes találkozót – vagy fogadják el a meghívást, ha esetleg valamelyik férfi előállna ilyesmivel. A „randikra” a stáb is elkísérte a színészeket, rejtett kamerákkal. Ezekon a felvételeken kifejezetten ideges, a lebukástól rettegő férfiakat láthatunk, akik az első gyanús jelre felpattannak, s elmenekülnek. Kiléptek az árnyékból, de tisztában vannak vele, hogy végzetes lehet rájuk nézve, ha „nem mennek biztosra”.

Még egyszer leírom: borzalmas, befogadhatatlan élmény nézni ezt a filmet – az ember legszívesebben maga sem menne föl soha többé az internetre, nem, hogy megengedné a gyermekének, hogy idegenekkel csetelgessen. Csak hát... Éppen ez a probléma a *Csapda neten*nel: még a felnőtteknek sem nyújt segítséget abban, mit tegyenek, hogy ez a kelepce ne csapódhasson rá senkire. Mármint azokon kívül mit tegyenek, amivel egy felelős szülő enélkül is tisztában lehet. Ami pedig a címbe foglalt csapda kétértelműségét illeti: megítélésem szerint Chapulová és Klusák professzionálisan megvalósított ötlete nem átlagnézők elé, hanem a bűnüldözők kezébe való. Ha valamire – legalábbis innen nézve – alkalmasnak tűnik módszerük, az egy (vagy több) rendőrségi akció, amelyeknek köszönhetően felelősségre vonhatóak lehetnének ezek a szabadon garázdálkodó szörnyetegek. Akik még egy valódi profilkép alapján sem tűnnek feltétlenül farkasnak.

CSAPDA A NETEN (V sítí) – cseh, 2020. Rendezte és írta: **Barbora Chalupová** és **Vít Klusák**. Kép: **Adam Krulis**. Szereplők: **Sabina Dlouhá, Anezka Pithartková, Tereza Tezká**. Gyártó: **Helium Film / Hypermarket Film / Česká Televize**. Forgalmazó: **BIDF**. Feliratos. 100 / 60 perc.

